

2019-06-27
N2019/02260/DL

Näringsdepartementet

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm
m.fl.

Uppdrag att utreda behovet av grytanlagsprov med levande grävling

Regeringens beslut

Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) ska tillsammans och efter att ha inhämtat synpunkter från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) utreda behovet av grytanlagsprov med levande grävling, för att klarlägga i vilken utsträckning det fortfarande finns intressen som motiverar att grytanlagsprov med levande grävling ska få ske.

I uppdraget ingår att

1. beskriva för- och nackdelar med grytanlagsprov med levande grävling, inklusive hur proven påverkar grävlingarnas välfärd,
2. utreda om det finns alternativa metoder till att använda levande grävlingar i grytanlagsprov,
3. bedöma vilka konsekvenser det skulle få om det inte längre skulle vara möjligt att utföra grytanlagsprov med levande grävling,
4. redogöra för regelverket för grytanlagsprov i ett lämpligt urval av länder där grytjakt förekommer på ett sätt som är jämförbart med svenska förhållanden.

Synpunkter och erfarenheter ska inhämtas från andra berörda myndigheter, universitet och högskolor och intresseorganisationer. En bedömning av grävlingarnas lidande vid proven ska vid behov inhämtas från Sveriges lantbruksuniversitets vetenskapliga råd för djurskyddsfrågor.

Uppdraget ska samordnas av Naturvårdsverket och redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 1 juli 2020.

Bakgrund

För att testa hundars egenskaper och selektera fram lämpliga jakthundar för grytjakt efter grävling, räv och mårddhund utförs i dag s.k. grytanlagsprov. Enligt 16 a § jaktförordningen (1987:905) får hundar som är lämpade för ändamålet användas för jaktträning och prov i gryt som är särskilt iordningsställda för ändamålet. I det s.k. konstgrytet hålls under provet en levande grävling bakom galler i en vridbar metallbehållare kallad kittel. Hunden når kitteln genom ett antal gånger som också innehåller olika typer av hinder för hunden att ta sig igenom.

Användning av levande grävling i grytanlagsprov är en fråga som har varit aktuell under en längre tid. Till exempel har dåvarande Lantbruksstyrelsen (Jo1993/818) och Jordbruksverket (Jo1999/1418) under 1990-talet utrett frågan. SVA genomförde under mitten av 2000-talet en studie (Jo2004/468) av grävlingarnas fysiologiska reaktioner och beteende vid olika stressituationer i samband med jakt, träning och testning av grythundar. SVA bedömde att grytanlagsproven, såsom de bedrevs vid tiden för studien, inte var förenliga med djurskyddslagstiftningen. SVA föreslog en rad förbättringsåtgärder, bl.a. att kitteln skulle förses med galler så att hunden och grävlingen inte skulle kunna komma i kontakt med varandra, att tiden som grävlingen vistas i kitteln skulle begränsas och att veterinär skulle finnas närvarande vid proven. I samband med remitteringen av SVA:s studie meddelade Svenska kennelklubben (SKK) att organisationen vidtagit en rad åtgärder med anledning av studien.

Grytanlagsprovets och grytjaktens betydelse för bekämpning av smittsamma djursjukdomar har ofta framhållits. Jordbruksdepartementet ställde frågor om detta till Jordbruksverket och SVA (Jo2004/468). Myndigheterna redovisade sina bedömningar i februari 2006. Av redovisningen framgick att grytjaktens betydelse för bekämpande av djursjukdomar såsom rabies, rävsabb, tuberkulos och för att förhindra spridning av rävens dvärgbandmask var obefintlig eller liten. Gällande behovet av grytjakt för eftersök av trafikskadade grävlingar och rävar lämnade Eftersök i Samverkan 2006 uppgiften att det inte förekom något eftersök av räv eller grävling. Enligt nyare uppgifter från Naturvårdsverket används dock grytjakt numera i samband med bekämpning av den invasiva arten mårddhund.

I betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) ifrågasattes behovet av proven. Det ifrågasattes också om det bör vara tillåtet med sådana prov med hänvisning till att grävlingen, och ibland även hunden, utsätts för lidande. Utredningen uttalade att sådana prov bör fasas ut.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen anser att användning av levande grävling vid grytanlagsprov kan ifrågasättas med hänsyn till lidandet för de inblandade djuren (jfr. prop. 2017/18:147 s.136 f.). Proven bedöms därför stå i strid med det förbud mot lidande vid prov som finns i den nya djurskyddslagen (2018:1192).

Den ovan nämnda rapporten från SVA, liksom övrigt underlag, är nära nog femton år gammalt och i betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) har inte något nytt underlag i frågan presenterats. Regeringen anser mot denna bakgrund att det behöver utredas i vilken utsträckning det finns samhällliga intressen som motiverar att grytanlagsprov med levande grävling ska få utföras.

Till dess att frågan utretts och regeringen återkommit med ett eventuellt nytt ställningstagande bör det, enligt regeringens mening, vara tillåtet att utföra grytanlagsprov med levande grävling. Mot denna bakgrund har regeringen i 3 kap. 8 § djurskyddsförordningen (2019:66) undantagit grytanlagsprov för hundar med levande grävning från förbudet mot lidande vid prov i 3 kap. 1 § första stycket 1 djurskyddslagen.

På regeringens vägnar

Jennie Nilsson

Lena Odland

Likalydande till

Statens jordbruksverk

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljödepartementet/NM

Statens veterinärmedicinska anstalt

Sveriges lantbruksuniversitet